

---

*Załącznik do Uchwały nr 80/2021
Zarządu Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim
z dnia 22.07.2021 r.*

**Informacja dotycząca adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim
podlegająca ujawnieniom według stanu na dzień 31.12.2020 r.**

Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej „Rozporządzeniem”) oraz „Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim dotyczącej adekwatności kapitałowej” dokonuje ujawnienia informacji dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji.
2. Bank dokonuje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym Informacja dotycząca adekwatności kapitałowej Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim podlegająca ujawnieniom według stanu na dzień 31.12.2020 r.
3. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
  - 1) zastosował pominięcie informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) zastosował pominięcie informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Bank informuje, że niniejszy dokument obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 CRR. Ujawnienie informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR.
5. O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe prezentowane są w złotych, a ewentualne różnice w sumach i działach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.
6. Bank prezentuje wszystkie informacje na podstawie danych w ujęciu indywidualnym. Informacje prezentowane są na stronie internetowej www.bstomaszowl.pl.

Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim, z siedzibą w Tomaszowie Lubelskim przy ul. Elizy Orzeszkowej 2, jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000142949. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000501920 oraz NIP 9210004227.

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości SA w Warszawie oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W 2020 roku Bank prowadził działalność poprzez:

1. Centrala w Tomaszowie Lubelskim, ul. E. Orzeszkowej 2;
2. Oddział w Tomaszowie Lubelskim, ul. E. Orzeszkowej 2;
3. Oddział w Jarczowie, ul. Kopernika 2;
4. Oddział w Krasnobrodzie, ul. Kościuszki 6;
5. Oddział w Rachaniach, ul. Cicha 2a;
6. Oddział w Suścu, ul. Tomaszowska 4;
7. Filia w Tarnawatce, ul. Lubelska 39;
8. Filia w Adamowie, Adamów 8d;
9. Punkt kasowy w Spółdzielni Mieszkaniowej, Tomaszów Lubelski, ul. Kościuszki 21, który został zamknięty z dniem 30.09.2020 r.
10. Punkt kasowy w Urzędzie Miejskim w Krasnobrodzie, ul. 3-go Maja 36, który został zamknięty z dniem 31.12.2020 r.
11. Filia w Tomaszowie Lubelskim, Tomaszów Lubelski, ul. Lwowska 32, która została uruchomiona z dniem 01.12.2020r.

Organami statutowymi Banku są:

1. Zebrania Grup Członkowskich,

2. Zebranie Przedstawicieli,
3. Rada Nadzorcza,
4. Zarząd.

Szczegółowy zakres kompetencji władz Banku określają:

1. Statut Banku,
2. Regulamin obrad Zebrania Przedstawicieli,
3. Regulamin działania Rady Nadzorczej Banku,
4. Regulamin działania Zarządu Banku,
5. inne regulacje wewnętrzne Banku.

Zorganizowanymi częściami składowymi Banku jako organizacji są jednostki i komórki organizacyjne.

Jednostkami organizacyjnymi Banku są:

1. Centrala,
2. Oddziały.

Komórkami organizacyjnymi są: zespoły, stanowiska pracy, filie, punkty kasowe.

Na podstawie art. 111a Bank podaje do publicznej wiadomości:

- 1) informacje o jego działalności w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 rozporządzenia nr 575/2013 za dany rok obrotowy – nie dotyczy, Bank działa tylko na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada podmiotów zależnych;
- 2) stopa zwrotu z aktywów, obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej, na dzień 31.12.2020 r. wynosi: 0,59%;
- 3) informacje o zawarciu umowy, o której mowa w art. 141t ust. 1, stronach umowy, jej przedmiocie oraz kosztach, o ile działa w jednym z holdingów, o których mowa w art. 141f ust. 1 – nie dotyczy, Bank nie działa w holdingu i nie zawarł takiej umowy.

2. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

---

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim przygotowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Jest ona zgodna z założeniami Strategii Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. Strategia zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim jest powiązana również z innymi regulacjami o istotnym charakterze m.in. planem ekonomiczno - finansowym, a także zasadami w zakresie zarządzania ryzykiem oraz zasadami zarządzania kapitałami (polityką kapitałową).
3. Strategia zarządzania ryzykami zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić. Apetyt na ryzyko jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych dotyczących ryzyka, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacje dotyczące art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w **Załączniku nr 1** do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 435 ust.1 lit. e zawarte jest w **Załączniku nr 2** do niniejszego dokumentu.

7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
  - 1) Członkowie Zarządu Banku nie zajmują stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku również nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o którym mowa w art. 113 ust. 7 Rozporządzenia CRR, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 36 Rozporządzenia CRR.
  - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim. Członków Rady Nadzorczej powołują Grupy Członkowskie zgodnie ze Statutem Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim.
  - 3) Rady Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu w składzie co najmniej 3 członków, w tym przewodniczącego. Do zadań Komitetu w szczególności należy monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym zapewnienia zgodności, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, wykonywania czynności rewizji finansowej oraz niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Banku.
  - 4) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty „Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim” definiującą: częstotliwość, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

3. Zakres stosowania – art. 436

Nie dotyczy. Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

4. Fundusze własne – art. 437

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 492 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., zgodnie z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013r. ustanawiającemu wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (załącznik nr 6 do rozporządzenia nr 1423/2013) oraz ustawy Prawo bankowe.

Fundusze własne Banku to:

1. Kapitał TIER I;
2. Kapitał TIER II.

Kapitał TIER I Banku obejmuje:

1. **kapitał podstawowy TIER I**, na który składają się:

- 1) **wpłacony fundusz udziałowy** – w miesiącu grudniu 2016 r. za zgodą Europejskiego Urzędu Nadzoru bankowego (EUNB) został uznany w Polsce za instrumenty kapitałowe Banków Spółdzielczych. Na dzień 31 grudnia 2020 r. wszystkie wpłacone udziały do dnia 28 czerwca 2013r. w dniu 19 czerwca 2017 r. zostały zaliczone do kapitału podstawowego Tier I. Po zatwierdzeniu przez KNF zmian w statutach, bilansowy fundusz udziałowy opłacony do dnia 28 czerwca 2013 r. stał się częścią funduszy podstawowych Tier 1 i nie podlega amortyzacji. Zaliczenie udziałów objętych i opłaconych po 28 czerwca 2013 r. do funduszy własnych banku spółdzielczego do dnia 20.05.2019 r. wymagało zgody KNF. Od dnia 26.06.2019 r. Bank może, zaklasyfikować do kapitału podstawowego Tier I Banku kolejną emisję udziałów członkowskich, po 30 dniach od zgłoszenia do KNF zamiaru zaliczenia tych udziałów do funduszy własnych, pod warunkiem, że Bank otrzymał uprzednio zezwolenie na zaliczenie do funduszy własnych udziałów członkowskich, oraz że przepisy regulujące kolejne emisje udziałów są co do istoty takie same jak przepisy regulujące te emisje, w odniesieniu do których Bank uzyskał już zezwolenie. Przywrócenie funduszu udziałowego jako składnika kapitału CET1 umożliwia dokapitalizowanie banku spółdzielczego bezpośrednio przez jego udziałowców.
- 2) **kapitał rezerwowy** to fundusz zasobowy;
- 3) **skumulowane inne całkowite dochody**, w skład których wchodzi fundusz z aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych;

2. pomniejszenia kapitału podstawowego TIER I – korekty regulacyjne:

- a) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania i strata roku bieżącego – w przypadku wystąpienia;
- b) wartości niematerialne i prawne w wartości bilansowej;
- c) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności –w przypadku wystąpienia;
- d) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitału podstawowego TIER I (krzyżowe powiązania kapitałowe), uznane przez właściwy organ za mające na celu sztuczne zawyżenie funduszy własnych instytucji – w przypadku wystąpienia;
- a) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym TIER I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji – w przypadku wystąpienia;
- b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym TIER I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji – w przypadku wystąpienia;
- c) inne korekty kapitału podstawowego TIER I – w przypadku wystąpienia.

3. kapitał dodatkowy TIER I, który stanowi:

Kwota kwalifikujących się pozycji, które podlegają wycofaniu z kapitału dodatkowego TIER I. W Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim na dzień 31.12.2020 r. nie wystąpił.

4. pomniejszenia kapitału dodatkowego TIER I – korekty regulacyjne:

- a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitału dodatkowego TIER I (krzyżowe powiązania kapitałowe), uznane przez właściwy organ za mające na celu sztuczne zawyżenie funduszy własnych instytucji – w przypadku wystąpienia;
- b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym TIER I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji – w przypadku wystąpienia;
- c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale dodatkowym TIER I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji – w przypadku wystąpienia.

Kapitał TIER II

W Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim na datę 31.12.2020 r. nie wystąpił.

Tabela – Kalkulacja funduszy własnych Banku wraz z opisem – stan na 31.12.2020 r. (PLN)

Rodzaje kapitału	Opis kapitału	Stan na 31.12.2020 r.
Kapitał TIER I		
Kapitał podstawowy TIER I		
Fundusze rezerwowe	Fundusz zasobowy tworzony zgodnie ze statutem Banku	14 802 694
Skumulowane inne całkowite dochody	Fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	912 035
Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 26 ust. 1 lit. kwalifikujących się do kapitału podstawowego TIER I.	Fundusz udziałowy wpłacony przez członków Banku do dnia 28.06.2013 r. który spełnia warunki określone art. 27 – 29 rozporządzenia CRR;	643 650
Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym banku	1 435 212
Pozycje pomniejszające kapitał podstawowy TIER I		
Zysk zatrzymany	Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	0
Wartości niematerialne i prawne	Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym banku	-162 894
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym TIER I	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468.	0
Suma kapitału podstawowego TIER I		16 195 485
Kapitał dodatkowy TIER I		0
Kapitał TIER I		16 195 485
Kapitał TIER II		0
SUMA FUNDUSZY WŁASNYCH BANKU ZGODNIE Z CRR		16 195 485

5. Wymogi kapitałowe – art. 438

5.1 Opis metody stosowanej przez instytucję do oceny adekwatności jej kapitału wewnętrznego w celu wsparcia bieżących i przyszłych działań

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko, a w szczególności na:

- 1) ryzyko kredytowe,
- 2) ryzyko koncentracji,
- 3) ryzyko płynności,
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko operacyjne,
- 6) ryzyko braku zgodności

- 7) ryzyko wyniku finansowego,
- 8) ryzyko walutowe (rynkowe),
- 9) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami. Część zidentyfikowanych rodzajów ryzyka, w tym niektóre z ryzyk trudnomierzalnych pomimo, że nie zostały uznane przez Bank za istotne, jest objęta zarządzaniem i szacowaniem kapitału wewnętrznego, głównie z powodu występujących powiązań pomiędzy negatywnymi skutkami wystąpienia poszczególnych rodzajów ryzyka. Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o kapitał regulacyjny, wynikające z zasad określonych w Rozporządzeniu CRR. Na dzień 31.12.2020 r. Bank w kalkulacji kapitału regulacyjnego uwzględniał łączną kwotę ekspozycji na ryzyko obejmującą:

1. ekspozycję na ryzyko kredytowe według metody standardowej;
2. ekspozycję na ryzyko operacyjne według metody wskaźnika bazowego;
3. ekspozycję na ryzyko walutowe według metody de minimis.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe

W ramach szacowania kapitału wewnętrznego badaniu podlega dywersyfikacja ryzyka kredytowego mierzona jako odpowiednie rozproszenie posiadanych aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem. Bank uznaje za akceptowany udział aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej, na poziomie do 75% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe.

Bank uznaje, że kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe jest wystarczający, o ile nie zostaje przekroczony wskaźnik udziału aktywów i zobowiązań pozabilansowych o podwyższonych wagach ryzyka 75% i więcej, na poziomie do 75% sumy aktywów według wartości bilansowej powiększonych o udzielone zobowiązania pozabilansowe i nie wyznacza dodatkowego wymogu (wewnętrznego) z tego tytułu. W przypadku przekroczenia wyżej opisanego wskaźnika udziału, Bank wylicza dodatkowy wymóg kapitałowy z tego tytułu według poniższych zasad:

1. Bank wyodrębnia aktywa i zobowiązania pozabilansowe według wartości bilansowej, z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej,
2. ustalana jest nadwyżka aktywów i zobowiązań pozabilansowych z przypisanymi wagami ryzyka 75% i więcej, ponad 75% sumy aktywów według wartości bilansowej i udzielonych zobowiązań pozabilansowych (w ujęciu netto),
3. wyliczona zostaje średnia ważona waga ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej - średnia ważona jest wartością bilansową (wartością netto) ekspozycji.

W celu wyznaczenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe, Bank stosuje wskaźnik - w wysokości 4% - dla ekspozycji o wagach ryzyka 75% i więcej, przekraczających poziom 75% udziału w sumie aktywów powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe - według wartości bilansowej, przy zastosowaniu średnioważonej wagi ryzyka dla należności o wagach ryzyka 75% i więcej.

Wewnętrzny wymóg na ryzyko koncentracji zaangażowań

Bank uznaje, że ryzyko wynikające z koncentracji zaangażowań w procesie obliczania kapitału regulacyjnego potencjalnie nie jest w pełni zidentyfikowane i w konsekwencji może nie w pełni być pokryte kapitałem regulacyjnym. Bank bada poziom ryzyk wynikających z koncentracji zaangażowań kredytowych odnoszących się do:

1. koncentracji dużych ekspozycji,
2. koncentracji branżowej,
3. koncentracji przyjętych form zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
4. koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy.

Biorąc pod uwagę skoncentrowanie działalności Banku na obszarze województwa lubelskiego i powiatu lubaczowskiego z województwa podkarpackiego oraz brak przesłanek do uznania ryzyka koncentracji geograficznej za ryzyko istotne, z uwagi na następujące okoliczności:

- 1) nie występowały w przeszłości klęski żywiołowe, stanowiące podstawę do pogorszenia jakości portfela kredytowego,
- 2) funkcjonowanie na obszarze w/w powiatów nie wpływa na pogorszenie jakości portfela kredytowego, biorąc pod uwagę kształtowanie się udziału należności zagrożonych w portfelu kredytowym,

Bank nie dokonuje pomiaru kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji geograficznej.

I Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Bank zgodnie z zapisami art.392 CRR do dużych ekspozycji zalicza ekspozycję kredytową Banku wobec klienta lub grupy powiązanych klientów, której wartość jest równa lub wyższa niż 10% wartości uznanego kapitału Banku. Limit sumy zaangażowań dużych ekspozycji, Bank ustanawia na poziomie maksymalnie 300% uznanego kapitału. Z wyliczeń wyłącza się zaangażowania kapitałowe Banku, w kwocie równej wymogowi kapitałowemu z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej, pod warunkiem, że wymóg ten uwzględniony został już w całkowitym regulacyjnym wymogu kapitałowym. Jeżeli suma wszystkich dużych ekspozycji przekracza ustalony limit, Bank wylicza kapitał wewnętrzny na pokrycie tego ryzyka. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka z tytułu dużych ekspozycji wyliczany jest według następującej procedury:

- 1) wyznaczona zostaje różnica pomiędzy sumą wartości zaangażowań dużych ekspozycji a wyznaczonym limitem,
- 2) wyliczona zgodnie z pkt. 1 kwota zostaje przemnożona przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku,

otrzymana wartość przemnożona przez wagę 8%, stanowi kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka z tytułu koncentracji dużych ekspozycji.

II Ryzyko koncentracji w sektor gospodarki (koncentracji branżowej)

Podstawą zakwalifikowania zaangażowania do danej branży wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem zaangażowań osób fizycznych, jest rodzaj przeważającej działalności kredytobiorcy, wymieniony w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON). Bank uznaje za akceptowalne zaangażowanie w wyodrębnione sektory poniżej poziomu limitów szczegółowo opisanych w załączniku do „Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim”. Bank wyznacza stopień koncentracji zaangażowań wobec poszczególnych sektorów poprzez wyliczenie dla każdego sektora różnicy pomiędzy kwotą zaangażowania wg wartości nominalnej a wartością graniczną (limitem). Jeżeli dla co najmniej jednego sektora wystąpi przekroczenie wartości granicznej, Bank wylicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, według następującej procedury:

- 1) kwota przekroczenia wartości granicznej przemnażana jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku;
- 2) zsumowane wyniki otrzymane dla każdego sektora, przemnożone przez wagę 8% stanowią wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji branżowej.

III Ryzyko koncentracji przyjętych form zabezpieczenia

1. Bank uznaje za akceptowalne zaangażowanie w wyodrębnione rodzaje zabezpieczeń poniżej poziomu limitów szczegółowo opisanych w załączniku do „Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim”. Kwotę przyjętych zabezpieczeń ogranicza się do aktualnej na dzień analizy, wielkości zabezpieczanej ekspozycji kredytowej. Jeżeli ekspozycja kredytowa zabezpieczona jest kilkoma rodzajami zabezpieczeń, to Bank dla każdego rodzaju zabezpieczenia określa proporcjonalną kwotę kredytu, jaką zabezpiecza, poprzez przemnożenie udziału wartości pojedynczego zabezpieczenia w całkowitej wartości zabezpieczeń i aktualnej kwoty ekspozycji kredytowej.
2. W procesie oceny koncentracji zabezpieczeń Bank może przyjąć wartość zabezpieczenia osobistego maksymalnie do kwoty ekspozycji kredytowej.

3. Bank wyznacza stopień koncentracji zabezpieczeń poprzez wyliczenie odrębnie dla każdego rodzaju zabezpieczenia różnicy pomiędzy kwotą zabezpieczeń ekspozycji kredytowych a wartością graniczną (limitem) wynikającą z ust. 1.
4. Jeżeli dla co najmniej jednej formy zabezpieczenia (z wyłączeniem kaucji) wystąpi przekroczenie wartości granicznej (limitu). Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka według następującej procedury:
  - 1) kwota przekroczenia wartości granicznej przemnażana jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku;
  - 2) zsumowane wyniki otrzymane dla każdej formy zabezpieczenia, przemnożone przez wagę 8% stanowią wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji zabezpieczeń.

IV Ryzyko koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy

1. Bank uznaje za akceptowalne zaangażowanie w wyodrębnione rodzaje jednorodnych instrumentów finansowych poniżej poziomu limitów szczegółowo opisanych w załączniku do „Polityki zarządzania ryzykiem koncentracji w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim. W przypadku, gdy koncentracja zaangażowań w poszczególne instrumenty finansowe osiągnie poziom powyżej wartości granicznej (limitu), Bank wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka.
2. Wymóg ten wyznaczany jest według poniższych zasad:
  - 1) kwota przekroczenia wartości granicznej przemnażana jest przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku;
  - 2) zsumowane wyniki otrzymane dla każdego instrumentu finansowego, przemnożone przez wagę 8% stanowią wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka koncentracji w jednorodny instrument finansowy.

Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji zaangażowań

Łączny kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka koncentracji zaangażowań stanowi sumę wymogów kapitałowych wyliczonych według powyżej opisanych zasad, w pozycjach od I do IV.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne

1. Badaniu i ocenie podlegają poniesione przez Bank straty operacyjne brutto na przestrzeni ostatnich czterech kwartałów poprzedzających datę analizy.
2. Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na dwukrotnym zwiększeniu sumy strat, o których mowa w pkt. 1.
3. Bank dokonuje porównania poniesionych strat operacyjnych, o których mowa w pkt.1, z zastosowaniem testu warunków skrajnych, z wyliczonym zgodnie z zasadami regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.
4. Jeżeli suma strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych była w ocenianym okresie niższa od wyliczonego wymogu kapitałowego, to Bank uznaje regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne za wystarczający.
5. W przypadku przekroczenia sumy strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych ponad wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy, Bank uznaje, że wymóg kapitałowy wyliczony na pokrycie ryzyka operacyjnego jest niewystarczający i w konsekwencji wyznacza wewnętrzny wymóg kapitałowy z tego tytułu.
6. Dodatkowy wewnętrzny wymóg kapitałowy ustalany jest w kwocie stanowiącej różnicę pomiędzy sumą strat operacyjnych z uwzględnieniem testu warunków skrajnych, a regulacyjnym wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko rynkowe

Bank dokonuje szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko rynkowe w obszarze:

1. ryzyka walutowego;
2. ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe

1. Badaniu podlega regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe przy uwzględnieniu testu warunków skrajnych.
2. Test warunków skrajnych, o którym mowa w pkt. 1, przeprowadza się w następujący sposób:
  - 1) na podstawie danych z każdego dnia roboczego analizowanego kwartału, wyznacza się maksymalną co do wartości bezwzględnej wartość pozycji całkowitej,
  - 2) przyjmuje się zmianę kursu złotego w stosunku do poszczególnych walut obcych o 30% (kurs średni NBP na dzień analizy),
  - 3) oblicza się całkowitą pozycję walutową powiększoną o 30%.
3. Jeśli wartość obliczona w pkt. 2 jest wyższa niż 2% funduszy własnych na datę analizy, Bank wyznacza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego przy uwzględnieniu testu warunków skrajnych, jako wartość całkowitej pozycji walutowej powiększonej o 30% i przemnożonej przez wskaźnik 8%.
4. Wewnętrznym wymogiem kapitałowym na ryzyko rynkowe jest różnica pomiędzy wymogiem kapitałowym obliczonym zgodnie z pkt. 3 i wymogiem na datę analizy.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

1. Ze względu na nieznaczącą skalę działalności handlowej Banku, ryzyko stopy procentowej Bank wyznacza dla portfela handlowego i bankowego łącznie - wspólna metodologia jak dla portfela bankowego.
2. Bank bada poziom ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i w zależności od otrzymanych wyników wyznacza kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej.
3. Do pomiaru kapitału wewnętrznego Bank wykorzystuje wyniki testu warunków skrajnych, dokonane na podstawie „Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim”.
4. Kapitał wewnętrzny wyznaczany jest w wysokości stanowiącej nadwyżkę wyliczonych strat (wynik testu warunków skrajnych) z tytułu ryzyka stopy procentowej ponad 15% funduszy własnych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności

Do oceny poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje relację wartości posiadanych, na datę analizy, aktywów płynnych do depozytów oraz wielkość wskaźnika pokrycia wpływów netto.

Bank przyjmuje, że będzie utrzymywał minimalną wartość wskaźnika pokrycia wpływów netto na poziomie 100%.

W celu wyliczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka płynności Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej według dwóch scenariuszy:

- 1) scenariusza zakładającego nagły wypływ 30% depozytów pokryty posiadaniem przez Bank aktywami płynnymi,
- 2) scenariusza obrazowanego przez dwukrotne zwiększenie wag wpływów środków w ramach wyliczania wskaźnika pokrycia wpływów netto.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka płynności rozumiany jest jako roczny dodatkowy koszt (w sensie wyniku) pokrycia wpływu depozytów lub podniesienia wskaźnika wpływów netto powyżej wartości progowej, przy założeniu zaistnienia sytuacji szokowej.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy oblicza się zgodnie z zasadami:

- 1) w teście opisanym w pkt 1 ppkt 1 Bank wyznacza wielkość niedoboru aktywów płynnych jako różnicę pomiędzy wielkością wpływu w wysokości 30% depozytów a bieżącym poziomem aktywów płynnych.
- 2) w teście opisanym w pkt 1 ppkt 2 Bank wyznacza wielkość niedoboru aktywów płynnych jako różnicę pomiędzy teoretycznym poziomem tych środków, przy którym wskaźnik wpływów netto obliczony przy podwojonych poziomach wag wpływów, osiąga wartość 100% a bieżącym poziomem aktywów płynnych.

- 3) wynikiem testu – wielkością niedoboru aktywów płynnych, jest kwota określona jako:

$$\text{Max}(0, \text{niedobór wyliczony w pkt 3.1, niedobór wyliczony w pkt 3.2})$$
- 4) wyznaczone są koszty (w skali 12 miesięcy) ponoszone z tytułu niedoboru aktywów płynnych - jako iloczyn kwoty wyznaczonej w pkt 3 ppkt 3 i różnicy oprocentowania środków pożyczanych i lokowanych w Banku Zrzeszającym,
- 5) oprocentowanie środków pożyczanych z Banku Zrzeszającego jest to oprocentowanie kredytu w rachunku bieżącym na datę analizy powiększone o prowizję od kredytu/oprocentowanie lokat, natomiast dla oprocentowania lokat składanych w Banku Zrzeszającym jest to średnia stawka oprocentowania lokat terminowych do 1 m-ca, oferowana przez Bank Zrzeszający na datę analizy.

Wewnętrzny wymóg kapitałowy wyznaczany jest w wysokości nadwyżki ponad równowartość 2% funduszy własnych.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko wyniku finansowego

1. Bank w ocenie istotności ryzyka wyniku finansowego dla potrzeb wyznaczania kapitału wewnętrznego, dokonuje analizy wielkości planowanego wyniku finansowego na dany rok według planu finansowego zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą, a wielkością zrealizowaną na datę analizy.
2. Bank nie bada istotności ryzyka wyniku finansowego, jeżeli wypracowany na datę analizy wynik finansowy przeliczony na wartość roczną (annualizowany) w relacji do funduszy własnych na datę analizy, przekracza wskaźnik 10%.
3. Po uwzględnieniu pkt. 2, jeżeli różnica pomiędzy wartością planowaną wyniku finansowego netto na dany rok, a zrealizowaną na datę dokonywania oceny kapitału wewnętrznego wartością wyniku finansowego netto, powiększoną o wartość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku jest dodatnia i większa niż 5% planowanego wyniku finansowego netto na dany rok, to Bank uznaje, że ryzyko wyniku finansowego jest istotne i wyznacza kapitał wewnętrzny z tego tytułu.
4. Kapitał wewnętrzny tworzony jest w wysokości dodatniej różnicy pomiędzy wartością planowanego wyniku finansowego netto na dany rok a zrealizowaną na datę analizy wielkością wyniku finansowego netto, powiększoną o wielkość wyniku planowanego do zrealizowania na okres pozostający do zakończenia roku.

Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe

Bank w ocenie istotności ryzyka kapitałowego dokonuje analizy kosztów z tytułu ryzyka obniżenia wewnętrznego współczynnika wypłacalności poniżej wartości limitowanej.

1. Oceny istotności ryzyka kapitałowego Bank dokonuje poprzez ustalenie kosztów utrzymania wewnętrznego współczynnika wypłacalności na poziomie minimalnym 12,00%.
2. Bank sumuje maksymalne wartości poszczególnych wewnętrznych wymogów kapitałowych wyznaczonych dla każdego ryzyka w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę analizy.
3. Jeżeli obliczony wewnętrzny współczynnik wypłacalności na podstawie bieżącego poziomu funduszy własnych i maksymalnych wewnętrznych wymogów kapitałowych, o których mowa w pkt. 2, jest niższy niż **12,00%** Bank uznaje poziom ryzyka kapitałowego za istotny.
4. Wewnętrzny wymóg kapitałowy dla ryzyka kapitałowego Bank oblicza jako koszt pozyskania dodatkowych funduszy (względnie koszt redukcji ryzyka), niezbędnych do uzyskania wewnętrznego współczynnika kapitałowego na poziomie 12,00%.
5. Wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego stanowi sumę kosztów w wysokości określonej w pkt. 4, obliczonej w skali roku.

Kapitał wewnętrzny na dzień 31 grudnia 2020 r.

Rodzaj ryzyka	Wymagany według Banku łączny kapitał wewnętrzny na zabezpieczenie ryzyka	Alokacja kapitału według minimalnych wymogów kapitałowych	Alokacja kapitału ponad minimalne wymogi kapitałowe
Ryzyko kredytowe	7 790 819	7 790 819	0

Ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe)	0	0	0
Ryzyko operacyjne	1 148 912	1 148 912	0
Łączny kapitał wewnętrzny na ryzyka objęte wyznaczaniem minimalnego wymogu kapitałowego	8 939 731	8 939 731	0
Ryzyko koncentracji zaangażowań, z tego:	0	X	0
koncentracji dużych zaangażowani	0	X	0
koncentracji w sektor gospodarki	0	X	0
koncentracji przyjętych form zabezpieczenia	0	X	0
koncentracji zaangażowań w jednorodny instrument finansowy	0	X	0
koncentracji geograficznej	0	X	0
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0	X	0
Ryzyko płynności	0	X	0
Ryzyko wyniku finansowego	0	X	0
Ryzyko kapitałowe, z tego:	0	X	0
amortyzacja pozycji funduszy własnych	0	X	0
ryzyko obniżenia wewnętrznego współczynnika kapitałowego	0	X	0
Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej	0	X	0
Pozostałe ryzyka, z tego:	0	X	0
ryzyko otoczenia makroekonomicznego	0	X	0
ryzyko strategiczne	0	X	0
ryzyko utraty reputacji	0	X	0
ryzyko rezydualne	0	X	0
ryzyko modeli	0	X	0
Kapitał wewnętrzny	8 939 731	8 939 731	0
Fundusze własne	16 195 485	X	X
Uznany kapitał	16 195 485		
Kapitał podstawowy CET1	16 195 485	X	X
Kapitał Tier I	16 195 485	X	X
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	7 255 754	X	X
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	14,49	X	X
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	14,49	X	X
Współczynnik kapitału Tier I [%]	14,49	X	X
Wskaźnik dźwigni finansowej [%]	5,79	X	X
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy [%]	14,49	X	X

5.2 Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE

Nie dotyczy

5.3 Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112 Rozporządzenia CRR

Tabela – 8% kwot ekspozycji ważonej ryzykiem w podziale na klasy ekspozycji – 31.12.2020 r. (PLN)

KLASA EKSPOZYCJI	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	122 792

Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	217 251
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje wobec instytucji	37 578
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	56 444
Ekspozycje detaliczne	5 996 721
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	622 080
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 945
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0
Ekspozycje kapitałowe	122 413
Inne pozycje	608 593
RAZEM	7 790 819

5.4. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b) i c) Rozporządzenia CRR

5.4.1 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b)

Nie dotyczy

5.4.2. Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku całkowita pozycja walutowa netto nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku – nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego. Przez cały okres 2020 roku w Banku nie wystąpił wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z metodą, o której mowa w art. 351 Rozporządzenia CRR.

5.5. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł III rozdziały 2, 3 i 4 oraz ujawnione oddzielnie

Bank wyznacza wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego, o której mowa w art. 315 – Część trzecia Tytuł III Rozdział 2 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31 grudnia 2020 roku wymóg ten wyniósł 1.148.912 PLN.

6. Ekspozycje na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego.

7. Bufory kapitałowe – art. 440 Rozporządzenia CRR

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR dla:

- 1) łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 2) współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Bufory muszą być pokrywane kapitałem typu Tier 1.

Bufor zabezpieczający – obowiązuje wszystkie banki. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił 2,5%.

Bufor antycykliczny - nakładany jest w celu ograniczania ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Wprowadzany będzie przez ministra właściwego ds. instytucji finansowych, w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0%.

Bufor ryzyka systemowego – odnosi się do ryzyka wystąpienia załamania lub poważnych zaburzeń na rynkach finansowych, które stanowi uzasadnienie dla regulacji nadzoru rynków finansowych oraz jeżeli uzna się to za konieczne do interwencji. Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił 0%.

Bufor dla instytucji o znaczeniu systemowym - dodatkowy wymóg dla instytucji mogących kreować ryzyko systemowe. Do dnia publikacji niniejszego Raportu, Bank nie został uznany za globalną instytucję o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE oraz nie został nałożony na Bank wymóg utrzymania bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.

Na dzień 31 grudnia 2020 wymóg utrzymywania dodatkowego kapitału z tytułu połączonego bufora dla Banku wynosił 0%.

Z uwagi na brak wymogu na bufor antycykliczny Bank nie ujawnia informacji w odniesieniu do przestrzegania wymogu w zakresie bufora antycyklicznego zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r.

8. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego -art. 441 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

9. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 Rozporządzenia CRR

9.1. Stosowane w rachunkowości definicje pozycji przeterminowanych i o utraconej jakości

1. Do klas ekspozycji których dotyczy niewykonanie zobowiązania Bank zalicza ekspozycje, w przypadku których występuje przynajmniej jedna z poniższych przesłanek:

- 1) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku;
- 2) okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
  - a) w przypadku ekspozycji detalicznych – 500 zł;
  - b) w przypadku pozostałych klas ekspozycji – 3000 zł.

2. Pozycje o utraconej wartości to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2008 r., tzn. poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

9.2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (rezerw na ryzyko).

Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi w:

1. Ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j. t. Dz. U. z 2017 r., poz. 2342 z późn. zm.);
2. Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (j.t. Dz. U. z 2013 r. poz. 329 z późn. zm.);
3. Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (j. t.Dz. U. z 2015r., poz. 2066 z późn. zm.);
4. w Polityce (zasadach) rachunkowości Banku;

Bank tworzy rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

1. kategorii „normalne” -w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
2. kategorii „pod obserwacją”;
3. grupy „zagrożone” - w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

Bank nie tworzy rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności dotyczących ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku, gdy postanowienia umowy:

1. gwarantują Bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub
2. uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub
3. uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń, umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności o kwotę odpowiadającą uruchomianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii "normalne".

Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Podstawowymi kryteriami prawidłowej klasyfikacji są dwa niezależne od siebie kryteria:

1. terminowość spłaty kapitału lub odsetek;
2. sytuacja ekonomiczno-finansowa kredytobiorcy.

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

1. kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - 1) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa;
  - 2) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego.
2. w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:
  - 1) terminowości spłaty kapitału lub odsetek;
  - 2) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.

Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy dokonywana jest w oparciu o wymienione grupy mierników:

1. mierniki ilościowe, które dotyczą oceny:
  - 1) efektywności działania (rentowności, zyskowności);
  - 2) płynności finansowej (wskaźnik bieżącej i szybkiej płynności finansowej);
  - 3) sprawności zarządzania (wskaźniki rotacji należności, zobowiązań oraz zapasów);
  - 4) poziomu zadłużenia (wskaźnik ogólnego zadłużenia);
  - 5) ocena możliwości spłaty należności Banku (w oparciu o analizę strumienia przepływu pieniężnego).
2. mierniki jakościowe, do których zalicza się:
  - 1) profil socjodemograficzny (dotyczy osoby fizycznej prowadzącej działalność);
  - 2) historia kredytowa, przy czym, w ocenie jakości współpracy z Bankiem, dopuszcza się dokonanie oceny współpracy klienta z jego dotychczasowym bankiem po przedstawieniu pozytywnej pisemnej opinii bankowej oraz historii rachunku za ostatnie 12 miesięcy;

3) cechy prowadzonej działalności;

Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

1. w przypadku ekspozycji wobec Skarbu Państwa:
  - 1) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa nie przekracza jednego roku;
  - 2) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
    - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza jeden rok i nie przekracza 2 lat;
    - b) ekspozycje kredytowe o nieokreślonym terminie (harmonogramie) płatności, dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji nie przekracza jednego roku;
  - 3) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
    - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek w stosunku do terminu (harmonogramu) spłat określonego w momencie powstania zobowiązania Skarbu Państwa przekracza 2 lata;
    - b) ekspozycje kredytowe o nieokreślonym terminie (harmonogramie) płatności, dla których okres od momentu powstania zobowiązania Skarbu Państwa do momentu klasyfikacji przekracza jeden rok;
    - c) wszelkie ekspozycje kredytowe sporne.
2. w przypadku ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych:
  - 1) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 6 miesięcy;
  - 2) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
    - a) ekspozycje, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy;
    - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;
    - c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego;
    - d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;
3. w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego:
  - 1) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca;
  - 2) ekspozycje kredytowe „pod obserwacją” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy;
  - 3) ekspozycje kredytowe "poniżej standardu" – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy;
  - 4) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy;
  - 5) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
    - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy;
    - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;
    - c) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego;
    - d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony;

4. w przypadku pozostałych ekspozycji kredytowych:

- 1) ekspozycje kredytowe „normalne” – obejmujące ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek nie przekracza 1 miesiąca, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw;
- 2) ekspozycje kredytowe „pod obserwacją” – obejmujące ekspozycje kredytowe:
  - a) w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 1 miesiąc i nie przekracza 3 miesięcy, a sytuacja ekonomiczno-finansowa dłużników nie budzi obaw, lub;
  - b) które ze względu na ryzyko regionu, kraju, branży, grupy klientów, grupy produktów wymagają szczególnej uwagi.
- 3) ekspozycje kredytowe „poniżej standardu” – obejmujące:
  - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 3 miesiące i nie przekracza 6 miesięcy;
  - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa może stanowić zagrożenie terminowej spłaty ekspozycji;
- 4) ekspozycje kredytowe „wątpliwe” – obejmujące:
  - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy;
  - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa ulega znacznemu pogorszeniu, a zwłaszcza gdy ponoszone straty w sposób istotny naruszają ich kapitały (aktywa netto).
- 5) ekspozycje kredytowe „stracone” – obejmujące:
  - a) ekspozycje kredytowe, w przypadku których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 12 miesięcy;
  - b) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których sytuacja ekonomiczno-finansowa pogorszyła się w sposób nieodwracalnie uniemożliwiający spłacenie długu;
  - c) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, w stosunku do których ogłoszono upadłość lub w stosunku do których nastąpiło otwarcie likwidacji z wyjątkiem, gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji;
  - d) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, przeciwko którym bank złożył wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego;
  - e) ekspozycje kredytowe kwestionowane przez dłużników na drodze postępowania sądowego;
  - f) ekspozycje kredytowe wobec dłużników, których miejsce pobytu jest nieznane i których majątek nie został ujawniony.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nieprzekraczającej 200 zł nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Tworzenie rezerw i odpisów aktualizujących należności

Podstawę tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności, ale z uwzględnieniem przewidywanej, w związku z restrukturyzacją zadłużenia, kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

Podstawę tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi, zakwalifikowanymi do kategorii „pod obserwacją” lub grupy „zagrożone” oraz odpisów aktualizujących należności, można pomniejszyć o wartość zabezpieczeń wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (w Dz. U. z 2015r., poz. 2066 z późn. zm.). Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych. Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw oraz odpisów, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych oraz odpisy aktualizujące należności:

1. 1,5% - w przypadku kategorii „pod obserwacją”;
2. 20% - w przypadku kategorii „poniżej standardu”;
3. 50% - w przypadku kategorii „wątpliwe”;
4. 100% - w przypadku kategorii „stracone”.

Bank tworzy i dotwarza rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności na ekspozycje kredytowe najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca, w odniesieniu do których:

1. nastąpiła zmiana klasyfikacji ekspozycji kredytowej do wyższej grupy ryzyka kredytowego;
2. nastąpił spadek wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności;
3. nastąpiło przekroczenie okresu opóźnienia w spłacie ekspozycji kredytowej determinujące zastosowanie limitu pomniejszenia ekspozycji kredytowej.

Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe i odpisy aktualizujące należności rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową i odpisy aktualizujące należności zmniejsza się odpowiednio do:

1. zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej;
2. zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
3. wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych oraz odpisów aktualizujących należności.

Odpowiedzialność za monitorowanie i dokonywanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Aktualizacja klasyfikacji ekspozycji kredytowych w oparciu o kryterium terminowości spłat oraz tworzenie i aktualizacja poziomu rezerw celowych i odpisów aktualizujących na należności dla wszystkich ekspozycji kredytowych dokonywana jest przez Stanowisko wierzycielności trudnych. Za prawidłową ewidencję ekspozycji kredytowych oraz rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi odpowiada Główny Księgowy Banku.

9.3. Całkowita kwota ekspozycji po rozliczeniu równoważących się transakcji i bez uwzględnienia skutków ograniczenia ryzyka kredytowego, a także średnia kwota ekspozycji w danym okresie z podziałem na różne kategorie ekspozycji

Tabela – kwoty ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji – (PLN)

KLASA EKSPOZYCJI	31.12.2019 r.	31.12.2020 r.	Średnia kwota ekspozycji w 2020 r.
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0	1 534 903	1 532 099
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 832 599	2 715 633	3 009 865
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	2 992	24	565
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	475 963	469 725	486 527
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	507 291	705 542	635 420
Ekspozycje detaliczne	71 081 535	74 959 017	76 116 628
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	5 113 707	7 776 002	5 785 344
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	86 818	85 291
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0

Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	0	0	0
Ekspozycje kapitałowe	1 532 893	1 530 168	1 530 198
Inne pozycje	8 688 937	7 607 408	8 446 784
RAZEM	90 235 917	97 385 240	97 628 722

9.4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim działa na terenie województwa lubelskiego oraz powiatu lubaczowskiego z województwa podkarpackiego, niemniej jednak swoją działalność koncentruje na terenie powiatu Tomaszowskiego i Zamojskiego, wobec tego nie dokonuje podziału swoich ekspozycji z uwzględnieniem rozkładu geograficznego.

9.5. Rozkład ekspozycji w zależności od branży lub typu kontrahenta z podziałem na kategorie ekspozycji, w tym określenie ekspozycji wobec MSP, wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Tabela – ekspozycje w wartości nominalnej wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi wg branż – 31.12.2020 r. (PLN)

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	40 419 532
Górnictwo i wydobywanie	0
Przetwórstwo przemysłowe	3 779 799
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1 172 000
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	962 793
Budownictwo	7 509 681
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	23 918 844
Transport i gospodarka magazynowa	2 123 680
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 547 624
Informacja i komunikacja	2 873 074
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 042 624
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 042 072
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	435 412
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12 467 484
Edukacja	0

Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	946 220
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 821 083
Pozostała działalność usługowa	2 565 422
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

9.6. Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

Tabela – ekspozycje wg rezydualnych terminów zapadalności – 31.12.2020 r. (PLN – wartość nominalna)

	NALEŻNOŚCI	DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	NALEŻNOŚCI	NALEŻNOŚCI
	OD SEKTORA FINANSOWEGO		OD SEKTORA NIEFINANSOWEGO	OD SEKTORA INSTYTUCJI SAMORZĄDOWYCH
Bez określonego terminu	25 126 531		613 618	0
do 1 tygodnia	21 410 177	51 000 000	9 377	0
>1 tygodnia do 1 miesiąca			624 179	21 000
>1 miesiąca do 3 miesięcy	11 000 000		4 000 905	807 898
>3 miesięcy do 6 miesięcy			5 565 050	828 899
>6 miesięcy do 1 roku			10 924 915	1 657 798
>1 roku do 2 lat		150 000	17 230 912	2 613 111
>2 lat do 5 lat		220 000	35 075 862	5 521 278
>5 lat do 10 lat		1 400 000	35 604 066	1 017 500
>10 lat do 20 lat			22 775 763	
>20 lat			2 960 865	
Razem	57 536 708	52 770 000	135 385 512	12 467 484

9.7. Ekspozycje o utraconej wartości wraz z innymi należnościami

Tabela – ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości – 31.12.2020 r. (PLN – wartość bilansowa brutto)

TYP KONTRAHENTA	PORTFEL KREDYTOWY BRUTTO
Przedsiębiorstwa prywatne	303 432
Rolnicy indywidualni	74 062
Przedsiębiorcy indywidualni	260 832
Osoby prywatne	106 225
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	540
Razem	745 091

Tabela – korekty z tytułu ryzyka kredytowego – stan na 31.12.2020 r. (PLN)

OKRES PRZETERMINOWANIA	Przedsiębiorstwa prywatne	Gospodarstwa domowe
Nieprzeterminowane	2	166 679
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	0	3
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni		20 205
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	1	37 475
Przeterminowane > 180 dni <= 1 roku	0	3
Przeterminowane > 1 roku	302 400	114 189
Razem	302 403	338 554

9.8. Korekty z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego

Tabela – korekty z tytułu ryzyka kredytowego – 31.12.2020 r. (PLN)

TYP KONTRAHENTA	ODPIS AKTUALIZUJĄCY - REZERWY CELOWE NA NALEŻNOŚCI	
	BEZ ROZPOZNANEJ UTRATY WARTOŚCI	Z ROZPOZNANĄ UTRATĄ WARTOŚCI
Przedsiębiorstwa	0	324 437
Przedsiębiorcy indywidualni	0	39 468
Osoby prywatne	135 051	106 225
Rolnicy indywidualni	3 908	31 328
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0	540
RAZEM	138 959	501 998

9.9. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycje przeterminowane, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim działa na terenie województwa lubelskiego oraz powiatu lubaczowskiego z województwa podkarpackiego, niemniej jednak swoją działalność koncentruje na terenie powiatu Tomaszowskiego i Zamojskiego, wobec tego nie dokonuje podziału swoich ekspozycji z uwzględnieniem rozkładu geograficznego.

9.10. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych

Tabela – Stan i zmiany rezerw celowych wartości (PLN)

Lp.	Wyszczególnienie:	Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan rezerw na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwy celowe od należności od sektora	576 871	217 723	8 778	233 327	552 488

	niefinansowego, w tym:					
	- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	142 058	75 563	-	78 726	138 895
	- poniżej standardu	42 067	57 040	-	69 932	29 175
	- wątpliwe	3 497	33 336	-	26 203	10 630
	- stracone	389 249	51 784	8 778	58 466	373 788
2.	Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	-	60	-	60	-
	RAZEM:	576 871	217 783	8 778	233 387	552 488

Wyszczególnienie:		Stan na początek roku obrotowego:	Zwiększenie:	Wykorzystanie:	Rozwiązanie:	Stan na koniec roku obrotowego:
1	2	3	4	5	6	7
1.	Odpisy aktual. od należności sektor niefinansowy, w tym:	83 694	24 450	273	19 402	88 469
	w syt. normalnej i pod obserwacją	113	1 872	-	1 922	63
	poniżej standardu	68	3 782	-	3 541	308
	wątpliwe	0	4 335	-	4 327	9
	stracone	83 513	14 461	273	9 612	88 089
2.	Odpisy aktual. od na. s. budżetowy	-				-
3.	Instrumenty finansowe	-	-	-	-	-
	- obligacje	-				-
	- jednostki uczestnictwa	-				-
	- certyfikaty	-				-
4.	Pozostałe aktywa	-				-

10. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443 Rozporządzenia CRR

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania). Na dzień 31.12.2020 r. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim nie posiadał aktywów obciążonych.

11. Korzystanie z ECAI – art. 444 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosuje ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

12. Ekspozycje na ryzyko rynkowe – art. 445 Rozporządzenia CRR

12.1 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. b)

Nie dotyczy.

12.2 Wymogi zgodnie z art. 92 ust. 3 lit. c)

W 2020 roku do wyznaczania wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego Bank stosował metodę, o której mowa w art. 351 Rozporządzenia CRR.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku całkowita pozycja walutowa netto (ekspozycja) wyniosła 17.350 PLN i nie przekroczyła 2% łącznych funduszy własnych Banku – nie wystąpiła konieczność wyznaczenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka walutowego.

13. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446 Rozporządzenia CRR

Bank wyznacza wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego zgodnie z metodą wskaźnika bazowego, o której mowa w art. 315 – Część Trzecia Tytuł III Rozdział 2 Rozporządzenia CRR. Na dzień 31 grudnia 2020 roku kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wyniosła 14.361.400 PLN.

13.1 Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją 17 Rekomendacji M

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank stosuje dobre praktyki rynkowe oraz zalecenia nadzorcze, w tym w szczególności wytyczne wynikające z zapisów Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.

13.1.1 Informacja o stratach operacyjnych w podziale na klasy zdarzeń

Na przestrzeni 2020 roku, na podstawie rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego stwierdzono wystąpienie 161 zdarzeń operacyjnych. Łączna kwota strat operacyjnych brutto poniesiona na przestrzeni 2020 r. wyniosła 6.510 PLN. Kwota straty brutto uwzględnia również straty powstałe z tytułu zdarzeń typu rapidly recovered loss events – są to zdarzenia operacyjne, których skutki finansowe w krótkim czasie (zwykle pomiędzy okresami sprawozdawczymi) zostają w pełni odwrócone i przez to nie są odzwierciedlane w rachunku wyników. Po uwzględnieniu odzysków, stratę netto oszacowano na poziomie 2.761 PLN. Podział zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych według kategoryzacji stosowanej przez Bank zawarto w tabeli poniżej.

Tabela – zdarzenia i straty operacyjne w podziale na kategorie – 31.12.2020 r. (PLN).

KATEGORIA	STRATA BRUTTO	ODZYSK	STRATA NETTO
Oszustwa wewnętrzne	0	0	0
Oszustwa zewnętrzne	0	0	0
Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	0	0	0
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0	0	0
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1 753	1 240	523
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	2 239	0	2.239
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	2 518	2 508	0
RAZEM	6 510	3 748	2 762

13.1.2 Informacja o istotnych zdarzeniach operacyjnych i działaniach mitygujących

Na przestrzeni 2020 r. nie odnotowano istotnych zdarzeń operacyjnych.

14. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447 Rozporządzenia CRR

Na dzień 31.12.2020 r. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim posiadał aktywa finansowe (instrumenty kapitałowe) dostępne do sprzedaży nie notowane na giełdzie przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela – Instrumenty kapitałowe posiadane przez Bank według stanu na dzień 31.12.2020 roku (PLN).

Rodzaj aktywa	Wartość bilansowa	Sposób wyceny
akcje Banku Polskiej Spółdzielczości S.A.	868 903	wg ceny nabycia
udział w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS	5 000	wg ceny nabycia

W roku 2020 roku Bank nie wprowadził zmian w zasadniczych założeniach i praktykach mających wpływ na wycenę posiadanych aktywów finansowych (instrumentów kapitałowych). Akcje i udziały mniejszościowe w jednostkach innych niż jednostki podporządkowane wycenia się według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim w 2020 roku nie uzyskał przychodu w postaci dywidendy z tytułu posiadanych akcji Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz udziału w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Na dzień 31.12.2020 r. Bank nie posiadał instrumentów kapitałowych będących przedmiotem obrotu giełdowego.

15. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448 Rozporządzenia CRR

15.1. Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

W odniesieniu do ryzyka stopy procentowej Bank ustala cele strategiczne, zawarte w Strategii zarządzania ryzykami, poprzez ustalenie poziomu tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, wyrażonym poprzez wskaźniki apetytu na ryzyko. Realizacja celów strategicznych ma na celu:

1. optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
2. ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Realizacja celów strategicznych następuje poprzez:

1. ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
2. ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;
3. zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - 1) stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa), zwłaszcza dla aktywów wrażliwych;
  - 2) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
  - 3) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez dostosowywanie oprocentowania depozytów do oferty konkurencji.

Realizacja / utrzymanie docelowego profilu ryzyka, założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych, dokonywana jest poprzez zmianę narażenia na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

1. inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w Banku Zrzeszającym oraz zawieraniem transakcji zakupu bonów pieniężnych emitowanych przez NBP);
2. kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych);
3. finansowaniem zewnętrznym;
4. ustalaniem oprocentowania;
5. zarządzaniem terminami zapadalności/wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli produktowych.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank podejmuje następujące działania:

1. prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym;
2. dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości;
3. analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków;
4. zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.

15.2. Wahania w zakresie zysku, wartości gospodarczej lub innego stosownego wskaźnika używanego przez kierownictwo instytucji do oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej

Obserwacja wpływu skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych dokonywana jest w ramach testów warunków skrajnych w obszarze:

1. ryzyka przeszacowania przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o ± 100 punktów bazowych;
2. wpływu zmian stóp procentowych o 200 punktów bazowych na wartość ekonomiczną Banku.

Na datę 31.12.2020 r. w ramach szacowania kapitału wewnętrznego na ryzyko stopy procentowej nie naliczono dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko stopy procentowej. Na dzień 31.12.2020 r. ryzyko stopy procentowej oceniono jako umiarkowane. Limity zostały dotrzymane. Utrzymanie poziomu narażenia na ryzyko płynności nie przekraczającego założonego apetytu na ryzyko wyrażonego poprzez kluczowe wskaźniki apetytu na ryzyko zostały dotrzymane: Limity niedopasowania luki w przedziałach przeszacowania: udział luki skumulowanej w sumie bilansowej (max.15% sumy bilansowej) wyniósł :3,11%, limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 1 p.p. (max.15% funduszy własnych) wyniósł 12,03%, limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 1 p.p (max.10% annualizowanego wyniku odsetkowego netto) wyniósł 3,31%, limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej banku przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 pb (max. 20% funduszy własnych) wyniósł 0,70%, limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej kapitału (testy scenariuszowe), jako % kapitału podstawowego Tier1 (max 15% funduszy własnych) wyniósł 1,50%.

16. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie prowadzi działalności sekurytyzacyjnej.

17. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450 Rozporządzenia CRR

17.1. Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczby posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron

„Polityka wynagrodzeń w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim” przygotowana została przez Zarząd Banku i zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku w grudniu 2020 r. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powołano komitetu ds. wynagrodzeń.

Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

17.2. Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

Oceny dokonuje się w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe.

Ocena efektów pracy Członków Zarządu obejmuje wskaźniki Banku osiągnięte w ostatnich trzech latach w podziale na poszczególne okresy kwartalne i roczne (kryterium ilościowe) w odniesieniu do realizacji planu finansowego/korekty planu finansowego w danym okresie, w zakresie:

- 1) zysk netto;
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE);
- 3) jakość portfela kredytowego;
- 4) współczynnik kapitałowy;
- 5) wskaźnik płynności LCR.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych w ust. 4 wskaźników w odniesieniu do planu finansowego/korekty planu finansowego w poszczególnych okresach podlegających ocenie.

Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym badanym okresie plan/korekta planu w zakresie wskaźników wymienionych w ust. 4 był zrealizowany co najmniej w 80%.

Kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to:

- 1) uzyskane absolutorium za poprzednie lata oceny,
- 2) pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa Ustawy Prawo bankowe;
- 3) ogólna dobra ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań zawartych w planie finansowym/korekcie planu finansowego w okresach objętych oceną.

Zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się w przypadku:

- 1) zagrożenia niespełnienia wymogów ostrożnościowych, o którym mowa w art. 142 ust. 1 Ustawy prawo bankowe;
- 2) zagrożenia upadłością;
- 3) gdy osoba uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku, lub była odpowiedzialna za takie działania;
- 4) nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękojmi bezpiecznego i ostrożnego zarządzania bankiem.

Ocena roczna efektów pracy dokonywana jest po zakończeniu każdego roku i obejmuje 3 lata, tj. rok miniony oraz 2 poprzednie lata.

17.3. Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień

1. Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza w terminie analizy dotyczącej ogólnej sytuacji finansowej Banku oraz analizy wykonania podstawowych wielkości planu finansowego zgodnie z harmonogramem określonym w Instrukcji System informacji zarządczej.
2. Ocena następuje na podstawie wielkości przyjętych w Strategii działania Banku oraz w Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Wskazane wielkości znajdują odzwierciedlenie w planie finansowym przyjętym na dany okres.

3. Łączna kwota wypłaconych premii osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
4. Bank stosuje zasadę proporcjonalności. Decyzje dotyczące zmiennych składników wynagradzania podejmowane są przez Radę Nadzorczą w okresach kwartalnych/rocznych.
5. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być **wyższa niż 100% wynagrodzenia zasadniczego** za rok poprzedni poszczególnych osób zajmujących stanowiska istotne, a wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników.
6. Jeżeli przyznana kwota premii uznaniowych łącznie **nie przekroczy 50%** otrzymanego rocznego wynagrodzenia zasadniczego za rok poprzedni, ich wypłata następuje niezwłocznie po ich przyznaniu.
7. Jeżeli kwota przyznanych premii uznaniowych łącznie przekroczy 50% otrzymanego rocznego wynagrodzenia zasadniczego za rok poprzedni, wypłata pierwszej części premii do 50% (włącznie), rocznego wynagrodzenia zasadniczego za rok poprzedni następuje niezwłocznie, natomiast pozostała część premii zostaje zdeponowana na indywidualnym koncie osoby zajmującej stanowisko istotne i wypłacana jest w formie pieniężnej.
8. Wypłata części odroczonej nastąpi pod warunkiem uzyskania przez osobę zajmującą stanowisko istotne pozytywnej oceny efektów pracy za trzyletni okres.
9. Ocena efektów pracy każdej osoby zajmującej stanowisko istotne, pod kątem wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń odbywa się kwartalnie i po zakończeniu roku obrotowego, a oceny roczne brane są pod uwagę do oceny efektów pracy za okres trzyletni.
10. Wypłata części odroczonej następuje corocznie jednorazowo z dołu w terminie do sześciu miesięcy po zakończeniu trzyletniego okresu oceny efektów pracy.
11. Odroczonego wynagrodzenia nie staje się natychmiast wymagalna w związku z rozwiązaniem umowy o pracę.

17.4. Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013

1. Stałe składniki wynagrodzenia stanowią na tyle dużą część wynagrodzenia, aby możliwe było prowadzenie elastycznej polityki zmiennych składników wynagrodzenia, w tym obniżanie lub nieprzyznawanie zmiennych składników wynagrodzenia, przy czym stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100 % w odniesieniu do każdej zidentyfikowanej osoby.
2. W przypadku gdy wysokość zmiennych składników wynagrodzenia zależy od wyników, podstawą do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia jest ocena wyników oraz wyników Banku. Przy ocenie indywidualnych wyników bierze się pod uwagę kryteria finansowe i niefinansowe.
3. Ocena wyników odbywa się za co najmniej trzy lata, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny banku i ryzyko związane z prowadzoną przez bank działalnością gospodarczą.

17.5. Informacje na temat kryteriów dotyczących osiągniętych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia

Nie dotyczy.

17.6. Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń pieniężnych

Wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku są ustalane zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. System premii służy przede wszystkim skutecznemu osiągnięciu założonych celów biznesowych oraz podnoszeniu potencjału organizacji do realizacji celów w przyszłości (celów długoterminowych). Stawiając cele, Zarząd Banku koncentruje ich działania i zaangażowanie na obszarach kluczowych dla Banku.

System premiowania służy również podnoszeniu wydajności pracy i kompetencji poprzez motywowanie i angażowanie do realizacji tych zadań, które służą realizacji celów strategicznych Banku.

Podstawą do przyznania wynagrodzenia zmiennego, w tym do przyznania praw do części odroczonego wynagrodzenia zmiennego, jak również do określenia łącznej wysokości wynagrodzenia zmiennego, dla osób

objętych polityką jest ocena indywidualna wyników pracy osób istotnie wpływających na profil ryzyka oraz wyników Banku.

17.7. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa

Tabela – Łączne koszty wynagrodzenia brutto wypłacone w 2020 roku – wynagrodzenie zasadnicze, premie, pozostałe składniki (nagrody jubileuszowe, odprawy) – dane w PLN (brutto).

OPIS	Zarząd Banku	Razem
Zarządzanie bankiem	519 713	519 713
Pozostała działalność	0	0

17.8. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka Banku

Tabela – Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń– 2020 rok (PLN)

POZYCJA	WARTOŚĆ
1. Liczba osób zajmujących stanowiska kierownicze	3
2. Wynagrodzenie stałe wypłacone w 2020 r.	468 588
3. Wynagrodzenie zmienne w 2020 r. podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń	51 125
3.1 Przyznany składnik odroczony, podlegający polityce zmiennych składników wynagrodzeń	51 125
3.2 Naliczony i jeszcze nie przyznany składnik odroczony (na okres trzech kolejnych lat) podlegający polityce zmiennych składników wynagrodzeń	0
4. Wartość wynagrodzeń z odroczoną wypłatą przyznanych w danym roku obrotowym, wypłaconych i zmniejszonych w ramach korekty związanej z wynikami	0
5. Płatności związane z podjęciem zatrudnienia i zakończeniem stosunku zatrudnienia (odprawy)	0
5.1 Liczba osób otrzymujących takie płatności	0
5.2 Najwyższa płatność	0
6. Wartość składnika odroczonego zmiennych składników wynagrodzeń za lata poprzednie (2015 – 2019) wypłacona w 2020 r.	0

17.9. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim nie zatrudniał osób, których łączne wynagrodzenie wypłacone w 2020 roku przekraczało równowartość 1 mln EUR.

18. Dźwignia finansowa – art. 451 Rozporządzenia CRR

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1.

Bank ujawnia informacje w zakresie wskaźnika dźwigni uwzględniając Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do

ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

Tabela – Wskaźniki dźwigni na 31.12.2020 r.

Wskaźnik dźwigni na 31.12.2020r.	WARTOŚĆ
W pełni wprowadzona definicja	5,79%

Tabela – Podział miary ekspozycji całkowitej stosowanej do obliczania wskaźnika dźwigni na 31.12.2020 r. (PLN)

Wartości ekspozycji	Ekspozycje wskaźnika dźwigni: Sprawozdawczy dzień odniesienia
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 10% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 20% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	974 120
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 50% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	6 236 626
Pozycje pozabilansowe o współczynniku konwersji 100% zgodnie z art. 429 ust. 10 CRR	1 830 062
Inne aktywa	270 974 906
(-) Odliczona kwota aktywów - kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	-162 894
Łączne ekspozycje wskaźnika dźwigni przy zastosowaniu definicji kapitału Tier I	279 852 820
<i>Kapitał</i>	
Kapitał Tier I - w pełni wprowadzona definicja	16 195 485
<i>Wskaźnik dźwigni</i>	
Wskaźnik dźwigni	5,79%

Bank nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z CRR art. 429. Przy obecnie przyjętych założeniach Strategii zarządzania ryzykami w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne. Nie opracowano więcej szczegółowych procedur w tym obszarze.

W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością miesięczną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczania bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest do Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku.

W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2020 r. Bank nie uznaje ryzyka nadmiernej dźwigni za istotne, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym.

Wskaźnik dźwigni	01_2020	02_2020	03_2020	04_2020	05_2020	06_2020	07_2020	08_2020	09_2020	10_2020	11_2020	12_2020
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I	6,71%	6,41%	6,72%	6,65%	6,18%	6,47%	6,35%	6,12%	6,17%	6,00%	5,85%	5,79%

19. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje metody IRB.

20. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453 Rozporządzenia CRR

Bank nie stosował kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych. W Banku obowiązywały następujące regulacje dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi:

1. Instrukcja prawnych form zabezpieczenia wierzytelności Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim,
2. Instrukcja zasady klasyfikacji i przeglądu ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim,
3. Instrukcja monitoringu zabezpieczeń w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim.

Zabezpieczenia przyjęte na 31.12.2020 r.:

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji (wartość nominalna ze zobowiązaniami pozabilansowymi) w PLN
Blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych	12 523
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	19 816 360
Hipoteka pozostała	30 235 825
Poręczenie według prawa cywilnego	1 375 820
Przelew (cesja) wierzytelności	20 028 092
Przewłaszczenie rzeczy ruchomych	2 556 829
Ubezpieczenia przez towarzystwo ubezpieczeniowe	686 763
Weksel własny	61 143 643
Poręczenie wekslowe	5 801 736
Zastaw rejestrowy	8 960
Pozostałe zabezpieczenia	25 346 767
Suma	167 013 318

Bank nie dokonywał transakcji na instrumentach pochodnych.

Bank badał koncentrację ryzyka kredytowego w odniesieniu do rodzajów stosowanych zabezpieczeń.

Ograniczanie ekspozycji na ryzyko w Banku następuje poprzez:

1. opracowanie przez Zarząd Banku i zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą Banku Strategii Banku, zawierającej cele strategiczne i planowane działania średnio i krótkookresowe, umożliwiające ich realizację w zakresie zarządzania ryzykiem bankowym;
2. określenie ogólnego poziomu ryzyka, akceptowanego przez Radę Nadzorczą Banku;
3. określenie zagrożeń z tytułu ryzyka podejmowanego przez Bank;
4. wskazanie obszarów ryzyka, wymagających modyfikacji lub uzupełnienia technicznych i organizacyjnych instrumentów redukcji ryzyka;

5. opracowanie, wdrożenie, przegląd i aktualizację procedur w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku metodologii identyfikacji, pomiaru, monitorowania i raportowania, kontroli i limitowania ryzyka;
6. określenie zadań i wyznaczenie stanowisk służbowych w strukturze organizacyjnej Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
7. opracowanie i wdrożenie szczegółowych pisemnych regulacji dotyczących zarządzania ryzykami uznanymi przez Bank za ryzyka istotne w jego działalności;
8. opracowanie i bieżącą aktualizację regulacji wewnętrznych Banku, dotyczących planowanych działań zabezpieczających w postaci planów awaryjnych i planów ciągłości działania w sytuacji kryzysowej.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

1. dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, w tym tworzenie mapy ryzyka;
2. stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki;
3. monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

21. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego – art. 454 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje zaawansowanych metod pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

22. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego – art. 455 Rozporządzenia CRR

Nie dotyczy. Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

23. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P

Ryzyko płynności w Banku bierze się z niedopasowania kontraktowych terminów zapadalności aktywów i pasywów, tj. w głównej mierze z konieczności finansowania długoterminowych kredytów depozytami o krótszej wymagalności. Realizować się ono może poprzez brak możliwości wywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań lub też poprzez straty wynikające ze wzrostu kosztu finansowania, który nie jest pochodną zmienności rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Syntetycznym wyrazem wspomnianych celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, określonym przez wskaźniki struktury i źródeł finansowania. Na koniec 2020 roku cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela – Cele strategiczne Banku określone w Strategii zarządzania ryzykami w zakresie ryzyka płynności – wykonanie na 31.12.2020 roku.

Wyszczególnienie	Wskaźnik ostrzegawczy	Wskaźnik krytyczny	Wartość wskaźnika na 31.12.2020 r.	Ocena
Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami w wartości nominalnej (w %)	Max 75%	Max 80%	58,88%	poziom akceptowany
Wskaźnik LCR w %	Min 85%	Min 80%	252,63%	poziom akceptowany
Wskaźniki osadu (udział depozytów stabilnych w bazie depozytowej) w %	Min 65%	Min 60%	70,39%	poziom akceptowany
Limit zaangażowania w kredyty i pożyczki o terminie zapadalności powyżej 10 lat na poziomie nie wyższym niż % osadu na	Max 18%	Max 20%	14,97%	poziom akceptowany

depozytach bieżących i terminowych sektora niefinansowego				
Maksymalny udział dużych deponentów w bazie depozytowej	Max 22%	Max 25%	18,35%	poziom akceptowany
Maksymalny udział dużych depozytów w bazie depozytowej	Max 22%	Max 25%	22,55%	poziom akceptowany
Maksymalny udział zobowiązań wobec budżetu w bazie depozytowej	Max 15%	Max 20%	12,77%	poziom akceptowany

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Banki obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku. W celu mitygacji tego ryzyka, Bank zarządza płynnością krótko-, średnio jak i długoterminową. Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

1. płynności;
2. bezpieczeństwa;
3. rentowności.

Z uwagi na skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem można uznać za scentralizowane. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd Banku, a nadzór nad zarządzaniem płynnością w 2020 roku sprawował Prezes Zarządu. Zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku wykonywane są przez Zespół finansowo-księgowy, a zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. W związku z tym Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące, lokaty overnight i bony pieniężne, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt w rachunku bieżącym oraz inne kredyty celowe. Bank Zrzeszający jest dla Banku partnerem biznesowym w zakresie udzielania kredytów konsorcjalnych, pomagając w ten sposób zapewnić klientom Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim płynne finansowanie. Z drugiej strony, w celu poprawy płynności Banku, BPS S.A. może wystąpić jako partner w zakresie transakcji sprzedaży wierzytelności.

Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielanie ze zgromadzonych środków pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wydzielony został podmiot którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia – Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Dodatkowo, Spółdzielnia ta realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności. Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniem na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych. Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2020 r. zaprezentowano poniżej.

Tabela – Nadwyżka płynności na dzień 31.12.2020 roku (w PLN)

Stan na 31.12.2020 r.	Kwota
Kasa	4 959 627

Środki na rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	3 047 321
Lokaty w Banku Zrzeszającym	21 410 177
Bony pieniężne NBP	50 999 241
Nadwyżka płynności	80 416 366

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie podstawowym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie gospodarstw domowych oraz instytucji rządowych i samorządowych (składających się na tzw. bazę depozytową). Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków czyli tzw. osadem na depozytach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności, Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów (a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków), tak aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej, pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym. Ma to odzwierciedlenie w charakterystyce konstruowanych produktów depozytowych. Strukturę podstawowych źródeł finansowania Banku oraz poziom wyznaczonego na nich osadu według stanu na 31.12.2020r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela – Struktura podstawowych źródeł finansowania Banku na dzień 31.12.2020 roku, w PLN

Rodzaj	Stan	Osad	Wskaźnik osadu
środki bieżące osób prywatnych	114 044 840	94 903 668	83,22%
środki terminowe osób prywatnych	77 011 824	67 256 583	87,33%
Razem osoby prywatne	191 056 664	162 160 250	84,88%
środki bieżące pozost. podm. niefin.	21 365 407	8 983 021	42,04%
środki terminowe pozost. podm. niefin.	1 811 136	768 863	42,45%
Razem pozostałe podmioty niefinansowe	23 176 543	9 751 885	42,08%
PODMIOTY NIEFINANSOWE	214 233 207	171 912 135	80,25%
JEDNOSTKI BUDŻETOWE	31 365 092	975 206	3,11%
RAZEM BAZA DEPOZYTOWA	245 598 299	172 887 340	70,39%

Przyjmowane przez Bank środki walutowe -ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych środków ogółem -nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu, Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych. Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko i średnioterminowym. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy.

Tabela -Kalkulacja nadzorczych miar płynności na dzień 31.12.2020 roku

Aktywa		w zł
A1	Podstawowa rezerwa płynności	80 857 426
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	20 308 791
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	12 776 330

A4	Aktywa o ograniczonej płynności		147 071 661
A5	Aktywa niepłynne		9 627 972
A6	Aktywa ogółem		270 642 180
Pasywa			w zł
B1	Fundusze własne pomniejszone o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta		16 195 485
B2	Środki obce stabilne		202 018 826
B3	Pozostałe zobowiązania na hurtowym rynku finansowym		0
B4	Pozostałe zobowiązania		1 090 791
B5	Środki obce niestabilne		49 426 288
Miary płynności		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) - B5)	0,00	51 739 929,00
M2	Współczynnik płynności krótkoterminowej ((A1 + A2) / B5)	1,00	2,05
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi (B1 / A5)	1,00	1,68
M4	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi ((B1 + B2) / (A5 + A4))	1,00	1,39

Dodatkowo, zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR, który obrazuje w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności. Wartość tak rozumianych aktywów płynnych na dzień 31.12.2020r. wyniosła 78.553.039,13 zł.

Odpływy płynności (art. 420 – 424 CRR) to iloczyn kwoty środków przewidywana jako odpływ płynności w ciągu 30 dni oraz wagi odpływu przypisanej do poszczególnych kategorii zobowiązań banku. Wartość odpływów na 31.12.2020r. oszacowano na poziomie 36.624.802,00 zł. Wpływy z terminem zapadalności do 30 dni miały wartość na dzień 31.12.2020r. 5.530.998,00 zł. Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika LCR w 2020 roku wynosił 100%. Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim odnotował na dzień 31.12.2020r. wskaźnik LCR na poziomie 252,63%. Zarówno wskaźnik LCR jak i nadzorcze miary płynności obliczane są na każdy dzień roboczy a informacja o ich poziomie przekazywana jest Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku.

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźniki tzw. luki płynności. Bank stosuje schematy urealniania terminów zapadalności wybranych, kluczowych z punktu widzenia płynności, pozycji aktywów i pasywów, aby poprawnie prognozować zachowanie się struktury bilansu oraz wpływów i wypływów w czasie. Schematy urealniania wynikają bądź to ze specyfiki instrumentów finansowych bądź też z zaobserwowanych historycznie zachowań, takich jak przedpłaty kredytów czy utrzymywanie się osadu depozytowego. Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności. Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach zostały dotrzymane.

Tabela -Wskaźniki luki płynności po urealnieniu na 31.12.2020 r.

Przedział	Wartość limitu (min.)	Wartość na dzień analizy	Stopień realizacji minimalnej wartości limitu	Komentarz
do 1 m-ca	0,80	1,16	145,00%	limit dotrzymany
od 1 m-ca do 3 mcy	0,80	1,12	140,00%	limit dotrzymany
od 3 m-cy do 6 m-cy	0,80	1,00	125,00%	limit dotrzymany
od 6 m-cy do 1 r	0,80	0,93	116,25%	limit dotrzymany
od 1 r. do 3 l.	0,90	0,99	110,00%	limit dotrzymany
od 3 l. do 5 l.	0,90	1,00	111,11%	limit dotrzymany
od 5 l. do 10 l.	0,90	1,04	115,56%	limit dotrzymany
od 10 l. do 20 l.	0,90	1,04	115,56%	limit dotrzymany
pow. 20 l.	0,80	0,93	116,25%	limit dotrzymany

W ramach zarządzania płynnością średnio-i długoterminową Bank dokonuje planowania uwzględniającego przyszłe potrzeby płynnościowe. W ramach procesu budżetowego oraz okresowych przeglądów jego realizacji Bank planuje rozwój aktywów i pasywów w taki sposób, aby kluczowe wskaźniki płynnościowe utrzymywane były na wymaganym poziomie.

Istotnym warunkiem utrzymania płynności w przyszłości jest zarządzanie płynnością długoterminową. Bank bada strukturę pasywów długoterminowych w powiązaniu ze strukturą aktywów długoterminowych i ustala limity zaangażowania w te aktywa. Wskaźniki płynności oraz poziom wykorzystania limitów obliczane są w okresach miesięcznych, a ich wartości są przedmiotem raportowania Zarządowi Banku, oraz – w okresach kwartalnych – Radzie Nadzorczej Banku. Poniżej zaprezentowano wykorzystanie wspomnianych limitów długoterminowych aktywów na dzień 31.12.2020 r.

Tabela -Limity poziomu długoterminowych aktywów w tys. zł

OPIS	MAKSYMALNY DOPUSZCZALNY POZIOM w tys. zł.	STAN Na 31.12.2020. w tys. zł.	STOPIEŃ WYKORZYSTANIA LIMITU w %	KOMENTARZ
Kredyty z terminem zapadalności powyżej 10 lat nie powinny przekraczać 20% wartości osadu wyliczonego na depozytach sektora niefinansowego				
	34 382,40	25 737,00	74,86%	LIMIT DOTRZYMANY
Kredyty z terminem zapadalności powyżej 5 lat do 10 lat nie powinny przekraczać 30% wartości osadu wyliczonego na depozytach sektora niefinansowego				
	51 573,60	36 622,00	71,01%	LIMIT DOTRZYMANY

Bank dokonuje identyfikacji wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności i na ich podstawie ustala założenia do przeprowadzania testów warunków skrajnych, polegających na sprawdzeniu sytuacji w jakiej znalazłby się Bank w przypadku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej i jednoczesnej konieczności utrzymania nadzorczych miar płynności na wymaganym przepisami prawa poziomie. Kwartalne testy warunków skrajnych w obszarze ryzyka płynności przeprowadza Zespół zarządzania ryzykami i analiz. Metodyka dokonywania analizy przepływów obejmuje oszacowanie efektu wystąpienia scenariuszy sytuacji kryzysowej w wariantach:

W 2020 podstawą do budowy testów warunków skrajnych były scenariusze warunków skrajnych, określone w trzech wariantach:

- 1) wewnętrznym, którymi są:
  - a) utrata zaufania do Banku, będąca m.in. wynikiem pojawienia się negatywnych informacji o sytuacji finansowej Banku lub o sposobie prowadzenia przez Bank działalności,
  - b) wzrost kredytów przeterminowanych,
  - c) zła sytuacja finansowa Banku przejawiająca się groźbą powstania bieżącej straty finansowej,

- d) awarie systemów komputerowych, brak połączeń telekomunikacyjnych, brak zasileń energetycznych lub włączeniami;
- 2) systemowym, którymi są:
  - a) zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku,
  - b) wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty – „wojna depozytowa”,
  - c) wzrost rynkowych stóp procentowych,
  - d) zakłócenia rozliczeniowe na rynku międzybankowym;
- 3) mieszanym, którymi są:
  - a) zła sytuacja finansowa Banku oraz wzrost zapotrzebowania rynku na depozyty,
  - b) wzrost kredytów zagrożonych oraz zatory płatnicze powstałe w podmiotach będących klientami Banku.

Dla każdego scenariusza Zespół zarządzania ryzykami i analiz określa:

- 1) wpływ sytuacji skrajnej na poziom płynności Banku;
- 2) wielkość potrzebnych aktywów nieobciążonych;
- 3) wpływ zaistniałej sytuacji na poziom rentowności Banku.

Przeprowadzając testy warunków skrajnych badamy konieczny do utrzymania przez Bank maksymalny poziom bufora płynności, który wyniósł 96.246,00 tys. zł. (we wrześniu 2020r. 99.503,00 tys. zł.). W rezultacie testu wrażliwości w sytuacji stresowej poziom LCR obniżyłby się z poziomu 253% do 86%. Skutkowałoby to niedotrzymaniem minimalnej wartości wskaźnika LCR. Bank obliczył koszt w skali 12 m-cy do utrzymania maksymalnego poziomu bufora płynności. Koszt obliczony został jako iloczyn brakujących aktywów płynnych i różnicy oprocentowania środków pożyczanych (Wibor ON na datę analizy 0%) i stopy referencyjnej NBP (0,10% na datę analizy). Koszt utrzymania poziomu bufora płynności w stosunku do funduszy własnych Banku wyniósłby 13 tys. zł., nie przekroczyłby więc 2% funduszy własnych i nie będzie wymagał zabezpieczenia dodatkowym kapitałem wewnętrznym. Oprócz testów warunków skrajnych Bank dokonuje odwrócone testy warunków skrajnych polegające na:

- 1) określeniu poziomu spadku wartości aktywów, który spowodowałby sytuację niewypłacalności Banku;
- 2) określenie poziomu wzrostu kredytów długoterminowych, który spowodowałby przekroczenie limitu luki niedopasowania dla przedziału powyżej 5 lat;
- 3) określenie poziomu spadku aktywów płynnych, który spowodowałby spadek wskaźnika LCR poniżej 1,0 wymaganego poziomu.

W wyniku testów odwróconych na datę 31.12.2020r. Bank obliczył maksymalną kwotę możliwości zaangażowania się w akcję kredytową powyżej 5 lat w kwocie 17.200,00 tys. zł.

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w okresach kwartalnych, a ich wyniki są przedmiotem raportowania Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku. Wyniki testów są podstawą do opracowania planów awaryjnych, które stanowią opis postępowania poszczególnych osób zaangażowanych w proces zarządzania ryzykiem płynności w przypadku ziszczenia się sytuacji zagrożenia utraty płynności.

24. Wymogi informacyjne zgodnie z art. 111a ust. 4 ustawy Prawo bankowe

---

24.1. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem

Opis systemu zarządzania zawarto w **załączniku 1** do niniejszego Ujawnienia.

24.2. Opis systemu kontroli wewnętrznej

System kontroli wewnętrznej Banku szczegółowo określa „Regulamin systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Tomaszowie Lubelskim”.

Cele systemu kontroli wewnętrznej.

- 1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej - stanowi on część systemu zarządzania, o którym mówi art. 9 ustawy – Prawo bankowe.
- 2. Bank projektując system zarządzania zapewnia uzyskiwanie wymaganego poziomu:

- 1) skuteczności i efektywności działania;
  - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
  - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem;
  - 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. Wymagany poziom realizacji celów Banku określonych w ust. 2 wynika z następujących grup wymagań:
- 1) przepisy prawa, normy nadzorcze, standardy rynkowe;
  - 2) dobre praktyki;
  - 3) normy etyczne;
  - 4) odpowiednie plany, w tym strategie;
  - 5) założony poziom apetytu i tolerancji na ryzyko.
4. Celem systemu kontroli wewnętrznej funkcjonującego w Banku jest zapewnienie osiągnięcia celów wymienionych w ust. 2.
5. System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany i wdrożony tak, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając:
- 1) prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
  - 2) zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem, a także standardami rynkowymi.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej.

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach.
2. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację lub testowanie.
3. Na drugi poziom składa się co najmniej:
  - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem, o którym mowa w ust. 2;
  - 2) działalność Komórki ds. zgodności;
4. Pracownicy komórek Banku na drugim poziomie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) i monitorowanie poziome (weryfikacja lub testowanie poziome na drugim poziomie).
5. Na trzeci poziom składa się działalność audytu wewnętrznego, tj.: Komórki Audytu Wewnętrznego, działającej w ramach systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z przepisami prawa.
6. Mechanizmy kontrolne na trzecim poziomie oraz niezależne monitorowanie ich przestrzegania stosuje jednostka zarządzająca Systemem Ochrony.

Organizacja zadań w ramach systemu kontroli oraz komórki kontrolne.

1. W ramach systemu kontroli wewnętrznej wyodrębnia się:
  - 1) funkcję kontroli,
  - 2) Komórkę ds. zgodności.
2. Funkcja kontroli - ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji, tj.: stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, raportowanie w ramach funkcji kontroli odpowiednio do powierzonych danym stanowiskom, grupom ludzi lub jednostkom organizacyjnym zadań.
3. Komórka ds. zgodności - ma za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie - działanie komórki regulowane jest w odpowiednim regulaminie zatwierdzanym przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą.

Nadzór organów Banku nad systemem kontroli.

Rada Nadzorcza.

1. Do obowiązków Rady Nadzorczej należy nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od komórki zgodności, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
3. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki zgodności.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza:
  - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
  - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
  - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Komitet Audytu.

1. Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności monitorowanie skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem, w tym rekomendowanie zlecenia przeprowadzenia dodatkowych badań przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS w szczególności w obszarze technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego.
2. Zadania realizowane przez Komitet polegają na:
  - 1) opiniowaniu systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej,
  - 2) ocenie procesu zarządzania ryzykiem dla zapewnienia właściwego prowadzenia działalności bankowej,
  - 3) uzyskiwaniu półrocznie raportów od Zarządu Banku dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i modyfikacji wielkości i profilu ryzyka braku zgodności.

Zarząd.

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej oraz zapewnienie niezależności odpowiednich komórek oraz środków finansowych na prawidłowe funkcjonowanie systemu.
2. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z komórką zgodności, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
3. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
4. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
  - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
  - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
  - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
5. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 1.

24.3. Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń

Informacje dotyczące polityki wynagrodzeń zawarto w części 17. Polityka w zakresie wynagrodzeń niniejszego dokumentu.

24.4. Informacje o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękoma należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji. Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2020 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

25. Informacja o wynikach oceny adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka Banku

---

Na podstawie przeprowadzonej analizy adekwatności zakresu ogłaszanych informacji do skali i profilu ryzyka ponoszonego przez Bank Spółdzielczy w Tomaszowie Lubelskim stwierdzono, że nie zaistniały przesłanki do ogłaszania informacji dodatkowych, które nie zostały objęte zakresem niniejszego Ujawnienia.

Na przestrzeni 2020 roku nie odnotowano uwag uczestników rynku, ani też innych podmiotów bądź osób zainteresowanych zakresem ogłaszanych informacji, w celu oceny działalności Banku w obszarze: metod szacowania kapitału, technik i metod stosowanych przez Bank w celu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka.

Załącznik nr 1

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem

Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia CRR

Bank, zgodnie z przepisami *ustawy Prawo bankowe*, posiada system zarządzania, na który składają się system zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, a także odpowiednia polityka wynagrodzeń wspierająca kulturę ryzyka (zarządzanie ryzykiem).

Informacje o systemie zarządzania ryzykami, strategii i celach zarządzania w odniesieniu do poszczególnych kategorii ryzyka

Zarządzanie ryzykami w Banku odbywa się zgodnie ze Strategią zarządzania ryzykami, przygotowaną przez Zarząd Banku i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Jest ona zgodna z założeniami strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządcemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku. Strategia zarządzania ryzykami jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. Planem ekonomiczno – finansowym, a także zasadami i procedurami szczegółowymi w zakresie zarządzania ryzykami. Strategia zarządzania ryzykami zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykami o charakterze jakościowym. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Zarządzanie ryzykami jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych w Banku ma na celu uzyskanie w zmieniającym się otoczeniu prawnym i ekonomicznym:

1. odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa;
2. odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

W celu zapewnienia skutecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem Zarząd Banku:

1. opracowuje i wdraża odpowiednie środowisko zarządzania ryzykami, obejmujące strukturę organizacyjną, narzędzia wspomagające zarządzanie ryzykami, system informacji zarządczej, a także odpowiednie zarządzanie kadrami;
2. kształtuje i dba o odpowiednią kulturę organizacyjną zorientowaną na efektywne zarządzanie ryzykami;
3. opracowuje i wdraża sformalizowany proces identyfikacji, pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli podejmowanego ryzyka.

Zasady i mechanizmy tworzące system zarządzania ryzykami są opracowywane i uchwalane przez Zarząd Banku w formie polityk i procedur. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, w tym zatwierdza polityki zarządzania ryzykami oraz dokonuje oceny stopnia ich realizacji.

Proces zarządzania ryzykami w Banku obejmuje następujące działania:

1. Proces zarządzania ryzykiem w Banku obejmuje następujące działania:

- 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
- 2) **miar ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar;
- 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Organizacja i struktura systemu zarządzania ryzykiem

Zadaniami systemu zarządzania ryzykiem są identyfikacja, pomiar lub szacowanie, kontrola oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku służące zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez bank działalności.

1. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony;
2. Organizacja zarządzania ryzykiem jest oparta o podział zadań realizowany w trzech, wzajemnie niezależnych liniach obrony:
  - 1) **pierwsza linia obrony** (zarządzanie ryzykiem na pierwszym poziomie) - którą stanowi bieżące zarządzanie ryzykiem przez wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku, zapewniające właściwe stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka;

- 2) **druga linia obrony** (zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie) - którą stanowi działanie komórki ds. ryzyka, niezależne od pierwszej linii obrony,
  - 1) **trzecia linia obrony** – którą stanowi audyt wewnętrzny, realizowany przez SOZ.
3. Niezależność linii obrony polega na zachowaniu organizacyjnej niezależności w następujących obszarach:
- 1) działanie drugiej linii obrony w zakresie nadzoru nad bieżącym zarządzaniem ryzykiem polegającym na stosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka przez pierwszą linię obrony, jest niezależne od zadań pierwszej linii obrony,
  - 2) realizacja procesu zarządzania ryzykiem w ramach zadań drugiej linii obrony, jest niezależna od funkcjonowania pierwszej linii obrony.

Organy i komórki uczestniczące w systemie zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Prezes Zarządu,
- 4) Komitet Kredytowy,
- 5) Zespół analityków kredytowych i monitoringu kredytowego,
- 6) Zespół zarządzania ryzykami i analiz (komórka ds. ryzyka),
- 7) Stanowisko zgodności,
- 8) Audyt wewnętrzny (realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS),
- 9) Pozostali pracownicy Banku.

Zaangażowanie Rady Nadzorczej i Zarządu w nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem

Organy Banku w tym Zarząd Banku, Rada Nadzorcza i jej Komitet Audytu, biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami ryzyka, oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów, a także podejmowanie niezbędnych działań w reakcji na stwierdzony nadmierny poziom narażenia na ryzyko.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składają się:

1. procedury opisujące zasady zarządzania ryzykiem;
2. identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
3. system limitów ograniczających ryzyko;
4. system informacji zarządczej;
5. odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Jako ryzyka istotne Bank uznaje te rodzaje ryzyka, które:

1. są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego – kryterium jakościowe;
2. zostały wymienione w Dyrektywie CRD IV (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE), w szczególności w art. 79, 81, 83, 84, 85i 86 – kryterium jakościowe;
3. w ocenie Banku mogą w znaczący sposób wpłynąć na zysk lub kapitał dostępny Banku– kryterium ilościowe.

Do rodzajów ryzyka uznanych za istotne Bank zalicza:

1. ryzyko kredytowe;
2. ryzyko koncentracji;
3. ryzyko płynności;
4. ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
5. ryzyko operacyjne;
6. ryzyko walutowe;

7. ryzyko wyniku finansowego;
8. ryzyko kapitałowe

Procedury zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są odpowiednio Zarządowi Banku oraz Radzie Nadzorczej Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza Banku;
2. Zarząd Banku;
3. pozostałe komórki organizacyjne odpowiedzialne za:
  - 1) wypełnianie obowiązków sprawozdawczych dla odbiorców zewnętrznych;
  - 2) sprzedaż produktów bankowych;
  - 3) zarządzanie nadwyżkami środków;
  - 4) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji;
  - 5) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza Banku i Zarząd Banku jako organy kolegialne dają rękojmię właściwego zarządzania ryzykiem, a ogólny skład organów Banku odzwierciedla odpowiednio szeroki zakres kompetencji (wyszkolenia, doświadczenia), tak aby możliwy był odpowiedni nadzór nad ryzykami. Wszyscy członkowie organów poświęcają wystarczająco dużo czasu przy wykonywaniu swoich funkcji w Banku, a także analizom kwestii ryzyka. Organy Banku biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka, o których mowa w przepisach rangi ustawowej i w *Rozporządzeniu CRR*, oznacza to regularne omawianie zagadnień ryzyka na posiedzeniach organów. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykami poprzez realizację celów zawartych w Strategii zarządzania ryzykami, zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Banku. Komórki organizacyjne uczestniczą w procesie zarządzania ryzykami w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Rada Nadzorcza Banku:

1. zatwierdza Strategię Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
2. zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - 1) szacowania kapitału wewnętrznego;
  - 2) planowania i zarządzania kapitałowego;
3. zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
4. zatwierdza ogólne zasady polityki wynagrodzeń;
5. sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności i ocenia efektywność zarządzania tym ryzykiem;
6. sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią Banku i planem ekonomiczno-finansowym Banku;
7. zapewnia wybór członków Zarządu Banku posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
8. sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;

9. ocenia, czy działania Zarządu Banku w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej Banku.

W procesie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Zarząd Banku:

1. odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
  - 1) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności;
  - 2) systemu kontroli wewnętrznej;
  - 3) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego;
  - 4) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
2. odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
3. odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
4. wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku strukturę organizacyjną, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
5. wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
6. przyjmuje limity wewnętrzne oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą Banku ogólnego poziomu ryzyka Banku;
7. odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
8. zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
9. zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
10. odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
11. uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez audyt wewnętrzny oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
12. przekazuje Radzie Nadzorczej Banku okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.

Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka. W przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykami. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą Banku ogólnego poziomu ryzyka Banku. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

1. analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
2. apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą Banku;
3. analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
4. wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w ustawie *Prawo bankowe*, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity koncentracji ekspozycji. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykami w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

1. rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
2. profilu ryzyka;
3. stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
4. wyników testów warunków skrajnych;
5. skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, o którym mowa w art. 453 ust. 1 lit. e) *Rozporządzenia CRR*, zawarte jest w **Załączniku nr 2** do niniejszego *Ujawnienia*.

Oświadczenie na temat ryzyka

Oświadczenie na temat ryzyka, zgodne z wymogami art. 435 ust 1. lit f) *Rozporządzenia CRR*, w którym omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarte jest w **Załączniku nr 3** do niniejszego *Ujawnienia*.

Załącznik nr 3

Informacja na temat profilu ryzyka

Lp	Rodzaj ryzyka	Wyszczególnienie	Wskaźnik ostrzegawczy	Wskaźnik krytyczny	Stan na 31.12.2020 r.
1	Ryzyko kredytowe	Łączny współczynnik kapitałowy (w %)	14%	13,5%	14,49%
		Wskaźnik jakości aktywów (należności zagrożone w wartości nominalnej minus rezerwy celowe na należności zagrożone/ suma bilansowa) (w %)	0,80%	1%	0,09%
		Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi (rezerwy celowe na należności zagrożone/należności zagrożone w wartości bilansowej brutto (w %)	35%	30%	67,37%

	Wskaźnik jakości kredytów (RWEF) relacja kredytów brutto z rozpoznaną utratą wartości do kredytów brutto ogółem	1%	2%	0,50%	
	Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego (fundusze własne – aktywa zagrożone*0,5)/(łączna kwota ekspozycji na ryzyko)*100 (w %)	min. 10%	min. 8%	14,48%	
	Maksymalne zaangażowanie wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ust.1 ustawy – Prawo bankowe	22,5% uznanego kapitału Banku	25% uznanego kapitału Banku	11,42%	
	Suma dużych ekspozycji, o których mowa w art. 392 Rozporządzenia CRR.	270% uznanego kapitału Banku	300% uznanego kapitału Banku	133,78%	
	Udział kredytów detalicznych w portfelu kredytowym (wartość nominalna ze zobowiązaniami pozabilansowymi) (w %)	-	max 20%	8,52%	
	Udział kredytów zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym (wartość nominalna ze zobowiązaniami pozabilansowymi) (w %)	-	max 75%	56,70%	
2	Ryzyko płynności	Wskaźnik pokrycia kredytów depozytami w wartości nominalnej (w %)	Max. 75%	Max. 80%	58,88%
		Wskaźnik LCR (w %)	Min. 85%	Min. 80%	252,63%
		Wskaźniki osadu (udział depozytów stabilnych w bazie depozytowej) (w %)	Min. 65%	Min.60%	70,39%
		Limit zaangażowania w kredyty i pożyczki o terminie zapadalności powyżej 10 lat na poziomie nie wyższym niż % osadu na depozytach bieżących i terminowych sektora niefinansowego	Max. 18%	Max. 18%	14,97%
	Maksymalny udział dużych deponentów w bazie depozytowej	Max. 22%	Max. 25%	18,35%	
	Maksymalny udział dużych depozytów w bazie depozytowej	Max. 22%	Max. 25%	22,55%	
	Maksymalny udział zobowiązań wobec budżetu w bazie depozytowej	Max. 22%	Max. 25%	12,77%	
3	Ryzyko stopy procentowej	Limity niedopasowania (luki) w przedziałach przeszacowania: udział luki skumulowanej w sumie bilansowej	-	Max.15% sumy bilansowej	3,11%
		Limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 100 p.b.	-	Max.15% funduszy własnych	12,03%
		Limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b	-	Max.20% funduszy własnych	0,70%

		Limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, przy założeniu zmiany stóp procentowych o 100 p.b	-	Max.10% annualizowanego wyniku odsetkowego netto	3,31%
4	Ryzyko operacyjne	Stosunek łącznej rocznej straty operacyjnej brutto do wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne (%)	-	poniżej 15%	0,59%
5	Ryzyko walutowe	Stosunek pozycji całkowitej do funduszy własnych w (w %)	-	1,50% funduszy własnych	0,11%
6	Ryzyko wyniku finansowego	Wskaźnik C/I	Max.80%	Max.85%	75,09%

*Sporządził/a: Anna Żółkwa, Mirosław Kawalec
Tomaszów Lubelski dn. 20.07.2021 r.*

Załącznik nr 2

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Tomaszowie Lubelskim niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Stanowisko	Imię i nazwisko	Data	Podpis
Prezes Zarządu	Iwona Jedlińska	22.07.2021 r.	
Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych	Alicja Grzywna	22.07.2021 r.	
Wiceprezes Zarządu ds. handlowych	Anna Cichocka	22.07.2021 r.	